

Els andorrans estrenen ràdio i televisió

Aquí Ràdio Andorra

La popular Ràdio Andorra s'ha convertit per fi en la Ràdio Nacional d'Andorra. Enmig d'un procés de canvi i modernització, el petit principat pirenaic inaugura ràdio i es prepara per a desenvolupar una televisió al començament de la tardor. Totes dues, íntegrament en català.

Des del passat u de gener, ha tornat a les ones la coneguda falca "aquí Ràdio Andorra". L'emissora que va omplir la nit de molts catalans amb música i dedicatòries *entranyables* torna ara, en català i convertida en la "Ràdio Nacional d'Andorra".

LA RÀDIO ALIENA

La història de la radiofonia a Andorra està plena de conflictes i interessos. Ni l'estat espanyol ni el francès volien perdre la possibilitat d'utilitzar l'antena més alta d'Europa.

Ràdio Andorra va nàixer el 1934, després que *monsieur* Tremoulet comprara la concessió que el Consell General d'aleshores havia donat a un andorrà. Tremoulet havia estat condemnat a mort a França per la seua oposició al règim de De Gaulle i va poder travessar la frontera pirenaica amagat dins un taüt. El règim espanyol el va rebre amb els braços oberts i Tremoulet va encetar una brillant carrera com a empresari radiofònic. Obra seua van ser Radio Intercontinental a Madrid i Radio Miramar a Barcelona.

Mentrestant, els interessos francesos decidiren el 1952 muntar a Andorra una ràdio *périphérique* similar a les de Luxemburg o Montecarlo. Malgrat que el Consell andorrà no va autoritzar-ne l'obertura, els francesos no feren cap cas i començaren a emetre amb un material que anaren introduint des de França. L'emissora es va dir primer Andorra número 1, després Andorràdio, després Ràdio de les Valls i va acabar com a Sud-Ràdio.

Els andorrans, doncs, tenien tal com diu l'actual president de l'Organisme de Ràdio i Televisió Andorranes (ORTA), Manel Sansa, "dues ràdios, però sentíem a la vegada que cap n'era pròpia". Les dues emetien en francès, tot i que a par-

tir de les vuit de la nit Ràdio Andorra passava a fer-se castellà i incloïa, a més, un espai de deu minuts en la "llengua del país".

El 1961, el govern andorrà va forçar una reunió amb la concessionària francesa i l'espanyola, que aparegué sota el nom d'EIRASA, però no era més que una tapadora de l'estat espanyol, per tal de normalitzar la situació. L'acord al qual es va arribar decidia atorgar a Sud-Ràdio i Ràdio Andorra una concessió per 20 anys que, en concloure, deixava en mans del govern andorrà totes les instal·lacions i fixava per fi un cànon de publicitat i explotació que cap de les emissores havia pagat mai.

Però fer complir aquest acord no va ser senzill. L'any 81 va arribar i cap de les dues emissores volgué renunciar a un negoci que s'havia demostrat rendible. La situació obligà a reunir l'Assemblea Magna, màxim organisme de govern al petit principat que només actua en circumstàncies especials, que va decidir tancar les emissores per via judicial. Ràdio Andorra ho va fer perquè tot fa pensar que l'estat espanyol no volia pagar els professionals que hi treballaven i que encara avui no han vist una pesseta d'allò que els deuen. Tremoulet havia cedit la propietat a l'antic ministeri d'Informació y Turisme i l'explotació al seu gendre, *monsieur* Comminges, però els papers no devien estar massa clars perquè encara avui hi ha un plet entre les dues parts per saber a qui correspon la propietat de les instal·lacions que te-

nia l'antiga Ràdio Andorra.

Els francesos presentaren més batalla i Sud-Ràdio continuà emetent des de Tolosa de Llenguadoc tot servint-se del re-emissor andorrà del port d'Envalira. Després d'una pròrroga de dos anys per tal que el trasllat a Tolosa fóra definitiu, Ràdio-Sud se n'anà per sempre i les seues instal·lacions són les que ara utilitza la nova Ràdio Andorra.

PER UNA RÀDIO I TELEVISIÓ NACIONALS

L'aspiració de crear una ràdio i una televisió andorranes era un vell projecte que cap dels anteriors governs andorrans havia desenvolupat. El 1982, la iniciativa prenia per fi un cos concret mitjançant la constitució de l'ORTA, compost per dos representats triats pel Consell General i dos més pel govern.

Les primeres passes són encara recents. Després d'un període de proves d'unes tres setmanes, Ràdio Andorra es llança a emetre les 24 hores i la televisió retransmet una sèrie de programes pilot per tal d'aprofitar el temps de nadal i comprovar la resposta de l'audiència.

El resultat es pot comprovar en un breu passeig pels comerços que omplen

El nou equip de Ràdio Andorra té un important contingent de joventut.

RAFA GIL

Ràdio Andorra, dia a dia

La programació de Ràdio Andorra ha apostat de moment per espais coneguts i *frescos*, molta música i molta informació amb alguns tocs d'originalitat.

7 a 9'30 Connexions amb les set circumscripcions, ampla informació internacional i revisió de l'estat de les pistes.

9'30 a 12'30 *Magazine* de matí amb nou veus diferents, editorial, comentaris polítics i la lectura dels edictes dels diferents comuns (ajuntaments). Agenda Cultural i una entrevista ben diferent en un to informal.

12'30 a 13 *Mola la Gramola*, secció de música dels seixanta a petició, dels oients en el més pur estil de la clàssica "Radio Andorra. Emisora del Principado de Andorra"

13 a 13'30 Diari parlat.

13'30 a 20 Música *non stop*, esports,

amb un ampli protagonisme de la neu, tarda de relax i *Els dinou i mig* versió particular dels típics programes de *Hit Parade*.

20 a 20'30 Diari parlat

20'30 a 24'15 Música i emissió de nit, amb locutora sensual i íntima i música dedicada, tot recordant, una vegada més, l'altra Ràdio Andorra. Revisió de les notícies i avanç de les del dia següent.

24'15 a 7 Música.

"Volem", ens comenta Sansa, "fer una ràdio dins de les nostres possibilitats que tinga una personalitat pròpia. Per això aprofitem el record del passat, de l'antiga Ràdio Andorra, per tal d'aprofitar-ne la comercialitat i li donem alguna aportació original, com per exemple, fer els flashos de notícies a les mitges i no a les hores en punt".

els carrers d'Andorra la Vella. En la gran majoria, la música ambiental recull les ones de Ràdio Andorra.

ILLUSIÓ I JOVENTUT

Ràdio Andorra serà la primera emissora estatal en català de tota la història. Amb la seua aparició, el principat d'Andorra tindrà tres emissores en francès, una en castellà i quatre en català. Les condicions, tant de personal com de material disponible, no són les millors però l'equip que la forma i el seu cap han afrontat el repte amb una il·lusió fora mida. El material deixat per Sud-Ràdio està compost en la seua gran majoria per veritables peces de museu de fa vint o trenta anys que donen a l'emissora un innegable aire decadent. "Es que estem començant i encara no ens hem pogut traslladar al nou edifici", ens comenta una de les locutores.

El pressupost per a l'equip i el manteniment durant aquest primer any, tampoc és massa generós: 400 milions. "Aquí has d'incloure també la partida de la televisió", apunta Manel Sansa, "però jo suposo que si necessitem ampliació la tindrem".

La major part de la plantilla de Ràdio Andorra està composta per gent jove que compagina el treball amb els estudis de periodisme o comunicació. Només 12

ANDORRA

RÀDIO NACIONAL D'ANDORRA